

איש חי
רב פעלים
רודף צדקה וחסד
ר'
משה שניצר
ז"ל
ב"ר מנחם מנדל ז"ל
תנצב"ה

מאורות הדף היומי

עלון שבועי ללומדי "הדף היומי"

בית המדרש דחסידי סוכטשוב בני-ברק

כולל דחסידי סוכטשוב

כולל "סנה משה"
ע"ש הרה"ח ר' משה יצחק זיסר ז"ל

בית מדרש
למגידי שיעור "דף היומי"

חז"ם סופר 3 ת.ד. 471 ב"ב טל. 03-5775333

האשה
החשובה הודפת
צדקה וחסד
מרת
ורדה שניצר
ע"ה
ב"ר מאיר ז"ל
תנצב"ה

י"ו ע"ב ביהמ"ד למגידי שיעור "דף היומי" בראשות הגר"ד קובלסקי שליט"א וע"י קרן ברכה ומוטי זיסר

גליון מס' 811

מסכת יבמות ס"ד - ע' ♦ עדויות ח', ב' - ח', ז'

בס"ד, ט"ו כסלו תשע"ה

השבוע בגליון

- נימולו בכלי אבן
- כיצד מקיימים את מצוות הפריעה?
- מתי בית דין כופים לקיים ברית מילה?
- האם בת כהן היא כהנת?

- השקעת כספי התכשיטים בתכנית חסכון
- מילה בסכין ופריעה בציפורן
- מה טעם מצווה מן המובחר למול בברזל?
- ה'חומרא' של הקראים

דבר העורך

מגרוסוביץ ועד סין

בימים עברו היתה הרכבת מקור השראה פורה. על גגה, לגליה, קרונותיה וקטרה, התפתחו כפטריות אחר הגשם סיפורים אין-ספור, מהם שנועזו לבטא את ההלם וההפתעה האדירה שאחזה באנשי העולם, שמזה אלפי שנים ידעו, כי מה שלא סוחבים לבד - לא זז. מהם סיפורי פולקלור שיהולבשו על דמויות סגנוניות, כדי להעצים את דמותם המגוננת.

באותם ימים, כך מספרים, הגיע ברנש חדור הכרה עצמית אל תחנת הרכבת והחל מסייר בה. משאיתר את הרכבת, סיבבה סחור סחור, ולא נחה דעתו עד שגחן תחת הקטר, בדק את שבדק ולבסוף ניגש אל הדלפק, הניח את צירו בהחלטיות על שולחנו של הקופאי, ומתוך שביעות רצון ביקש בהטעמה "כרטיס לקטר".

- סליחה?

- ברצוני להגיע לגרוסוביץ.

- אכן, אדוני. עוד כחצי שעה תצא הרכבת.

- טוב שכן, לסלסלה בשפמון. ברצוני לרכוש כרטיס לקטר.

ניצוץ של חיים נדלק בעיניו של הפקיד, שכל ימיו חלפו בפריטת מטבעות והסברים חוזרים ונשנים על זמני יציאת הרכבת, משך נסיעתה ומועד הגעתה אל היעד. "כבודו. אין כרטיסים לקטר".

- אזלו כבר, אומר אתה? אמתי לרכבת הבאה.

- עיתותי בידי, הפטיר תוך שהחל להפנות את גבנו.

- אזדוני. איננו מוכרים כרטיסים לקטר".

- גם לא ברכבת הבאה?

דף ט"ו/ב המכנסת שום לבעלה אם רצה הבעל למכור לא ימכור

השקעת כספי התכשיטים בתכנית חסכון

אחת מן הסוגיות הנלמדות השבוע בדף היומי עוסקת ב"נכסי צאן ברזל".

נכסי צאן ברזל הם נכסים שהביאה עמה האשה כנדוניה, והם נרשמים בכתובה לפי ערכם בעת הנישואין. הבעל רשאי להשתמש בהם, אך אינו רשאי למכרם, ובכתובה הוא מתחייב, כי אם יגרשנה או אם ימות, היא תקבל מנכסיו את ערכם כבעת נישואיהם. שמם "נכסי ברזל" בא להם לפי שערכם קבוע, קשיח כברזל, אינו נע ונד לפי התייקרות הנכסים או ירידת ערכם.

שבח בית אביה: להלכה נפסק, כי הבעל אינו רשאי למכור נכסים אלה, גם אם יש ברשותו נכסים אחרים והוא משעבדם חלף הנכסים שברצונו למכור. טעם הדבר, "שבח בית אביה". כלומר, האשה משתבחת, נהנית ומתהדרת בנכסים ובחפצים שבאו לה מבית אביה. עבודה יש להם ערך נוסף, לבד מערכם הממוני.

מטבע הדברים, על שולחנות הפוסקים לדורותיהם, הועלו שאלות שונות על אודות נכסי צאן ברזל, עת הבעל ביקש למכור את הנכסים, והאשה עמדה מנגד בטוענה: "שבח בית אביה". באחד המקרים דן הגאון רבי יוסף חיים זצ"ל מבגדד (שו"ת רב פעלים ח"ב אהע"ז סימן ל"ד).

מעשה באדם שנקלעה לידיו הזדמנות להשקיע כסף ב'משכנתא' נושאת רווחים. ברי, כי אין זכותו לכופף את האשה למכור את תכשיטי נדוניתה כדי להפקידם בתוכנית חסכון, אך בפי הבעל היתה טענה הגיונית: האשה מכרה את תכשיטיה זה מכבר, ועתה הכסף שקיבלה תמורתם מונח בידה כאבן שאין לה הופכים. הבעל היה מוכן לשעבד לה נכסים משלו כנגד הממון שתתן לו, תוך שטען כי מחמת שתי סיבות אינה יכולה לסרב. א. הן אינה מתקשטת בתכשיטים ומשתבחת בהם. ב. נימוק "שבח בית אביה" נאמר על החפץ שקיבלה מבית אביה בלבד ולא על תמורתו.

ברם, רבי יוסף חיים מחדש בתשובתו כי שתי טענותיו של הבעל אינן נכונות. א. האשה יכולה לטעון כי היא מייעדת כסף זה לקניית תכשיטים... ב. "שבח בית אביה" אינו רק בענידת תכשיטים ובשימוש בחפצים שגופם הגיע מבית אביה, אלא כל שימוש והתכבדות בממון שהגיע

צעילוי נשמת

הר"ר **חיים אהרון ברלינר** ז"ל

ב"ר ישראל יצחק הי"ד

נלב"ע ט"ו בכסלו

תנצב"ה

הונצח ע"י חתנו ובתו **אבי ומאירה שנוור** שיחי

צעילוי נשמת

הרה"ח ר' **מאיר ברסלויער** ז"ל

בן הרב מנחם מנדל זצ"ל נלב"ע י"ט בכסלו תשמ"ד

וזוגתו מרת **בלומה רבקה** ע"ה

בת הר"ר מנחם ראובן ז"ל

נלב"ע י"ז בכסלו תשנ"ח **תנצב"ה**

הונצחו ע"י בנם ידידו הר"ר **חיים דוד ברסלויער** ומשפחתו שיחי - רמת גן

צעילוי נשמת

הר"ר **משה אהרן וינרוט** ז"ל

ב"ר מרדכי אליעזר ז"ל

נלב"ע שב"ק כ' בכסלו תשע"א

תנצב"ה

הונצח ע"י משפחתו שיחי

לעילוי נשמת

הר"ר **פנחס יוסף איצקוביץ** ז"ל

ב"ר אברהם ז"ל נלב"ע ט"ז בכסלו תשנ"ט

תנצב"ה

נר ה'
נשמת
אדם

לה מבית אביה - הנאה הוא עבודה. דוגמה לדבר, ודאי שרשאית האשה למכור תכשיט מנדונייתת כדי לקנות חליפו תכשיט אחר. כך גם צודקת טענתה, כי ברצונה להחזיק ברשותה ממון שמקורו בבית אביה ולא להעבירו לבעלה [עיי"ש הוכחתו לכך].

דף עא/ב עשה לך חרות צורים

מילה בסכין ופריעה בציפורן

באיזה כלי יש לקיים מצוות ברית מילה?

הרמב"ם פוסק (הלכות מילה פרק ב' הלכה ח'): "בכל מלין ואפילו בצור ובזכוכית ובכל דבר שכורת, ולא ימול בקרומית של קנה מפני הסכנה, ומצוה מן המובחר למול בברזל בין בסכין בין במספרים, ונהגו כל ישראל בסכין".

מה טעם מצווה מן המובחר למול בברזל?

בעבר עסקנו בנידון זה [ראה מאורות הדף היומי כרך ג מסכת נדרים לב/א]. הטעם העיקרי שהוזכר בפוסקים (עין ספר הברית סימן רס"ד ס"ק ס"ב) הוא שהברזל חד וחיתוכו מהיר, ובכך מונעים כאב מיותר מן הנימול.

בסוף ההלכה כותב הרמב"ם: "ונהגו כל ישראל בסכין". סכין ולא כלי חיתוך אחר, כגון, מספריים. יתכן כי גם מנהג זה נובע מכך שהכאב הנגרם בסכין פחות מכאב הנגרם ממספריים. יש שאמרו, כי נהגו למול דווקא בסכין כדי להוציא מלבם של קראים, כלהלן.

ה'חומרא' של הקראים: מעשה שהיה, כך היה. בתקופת הגאונים התפתחה תנועה קראית גדולה, בראשה עמד ענן בן דוד, אשר הפנה עורף לדרך היהדות הצרופה ופיתח תורה קראית מפורטת. למרות שלא האמין בתורה שבעל פה, הוא מצא 'חומרות' שונות בתורה שבכתב, ביניהן, כי יש למול במספריים דווקא... שכן, בצוות הקב"ה על יהושע למול את בני ישראל עם כניסתם לארץ ישראל, הורה ליטול "חרבות צורים" - לשון רבים. היאך אפשר למול בשני סכינים? על כרחך, הסיק ענן בן דוד, כוונת הכתוב למספריים...

כדי להוציא מדעה מעוותת זו נהגו למול דווקא בסכין ולא במספריים (תו"ש שמות, מילואים י"ט).

נימולו בכלי אבן: משעסקנו בפסוק זה, נציין, כי פרשני התנ"ך נוקטים, כי אכן יהושע מל את בני ישראל בכלי ברזל, ברם, במדרש (בראשית רבה נ"ח) נאמר, כי בכניסתם לארץ בני ישראל לא נימולו בכלי ברזל אלא באבנים. המדרש מפרש "צורים" מלשון אבן. במקומות נוספים מצאנו שימוש בלשון "צור", כגון, "וְהִפְיֵת בְּצוּר וַיִּצְאוּ מִמֶּנּוּ מַיִם" (שמות יז/ד).

שלא ייטמאו הנימולים: מה טעם מלם דווקא באמצעות כלי חיתוך עשויים אבן? המלבי"ם מבאר זאת על פי האמור בסוגייתנו שבני ישראל היו טמאים בטומאת מת ונזקקו להזאת מי חטאת של פז אדומה כדי להטהר. הדעת נותנת, כי כפי שהם היו טמאים, כך גם כליהם. והנה, קיבלו חכמינו ז"ל כלל בהלכות טומאת מת, כי "חרב הרי הוא כחלל". כלומר, הנוגע בחרב שנגעה במת - כאילו נגע במת עצמו. מעתה, מאחר שבני ישראל נימולו בעיצומם של שבעת הימים בהם היו בתהליך טהרתם מטומאת מת, נמנעו מלמולם בכלי ברזל, לבל יאלצו לעבור את תהליך הטהרה מתחילתו... (ראה רינת יצחק יהושע שם, ועיי"ש בשם הרש"ש שחולק וסובר שחרב הנוגע בטמא מת בתוך ימי טהרתו מטמא רק בימים הנותרים לטהרת האדם, ואינו הופך להיות כטמא מושלם שצריך שבעה ימי טהרה).

דיון חשוב אחר על אודות הפסוק "חרבות צורים" נוגע במישרין לסוגייתנו. בגמרתנו מבואר, כי בארבעים השנים בהן שהו בני ישראל במדבר, הם מלו אך לא פרעו, מפני סכנת הדרכים, ובטרם כניסתם לארץ ישראל הורה הקב"ה שישלמו את מצוות המילה ויקיימו את הפריעה (ראה תוספות ד"ה מאי טעמא).

כיצד מקיימים את מצוות הפריעה? ברמב"ם (הלכות מילה פרק ב' הלכה ב') כתב כי הפריעה מתבצעת באמצעות הציפורן. ברם, מן הפסוק המובא בגמרתנו, "חרבות צורים", מוכח כי נעשית בכלי, שהרי פסוק זה עוסק במצוות פריעה, והיא נעשתה ב"חרבות צורים"!

טענה זו הועלתה לפני המהר"ץ חיות (שו"ת מוהר"ץ סימן ס'), והוא דחאה תוך כדי שחידש, כי המל ולא פרע, בבואו לפרוע זקוק שוב להטפת דם ברית, כדין הנולד מהול (עין שבת קלה/א, יו"ד סימן רס"ג סעיף ד'). לפיכך, הנאמר בפסוק "חרבות צורים", אינו מתייחס לפריעה אלא להטפת דם הברית מאלה שנזקקו לפריעה. הפריעה נעשתה, איפוא, בציפורן, וחרבות הצורים נועדו להטפת דם ברית. [אולם דבריו של המהר"צ חיות אינם מוסכמים. ראה שו"ת אחיעזר ח"ג סימן ס"ה וברינת יצחק שם ובהמשך, ובספר הזכרון להגרש"ב ורנר עמוד ק"ו ואילך].

- "באף רכבת".

מבוכה פשטה בפניו של הברנש, שהחל ממלמל לעצמו בייאוש, "צדקתי. אי אפשר לסמוך עליהם. היאך אגיע גרוסוביץ'?"

בהתרגשותו כי רבה תלש הפקיד שעה אדמונית מזקנו המאפיר ותמה: "רכוש לך כרטיס באחד הקרונות, מה לך ולקטר?"

- **הגם** אתה אינך מבין? חשבתי כי רק זוגתי שמבוקר עד ליל רוכנת לעבר בעלי הכסף, אינה מבינה בכגון דא, ובתוך כך קרב את פיו לאזנו המבוהלת של הפקיד, והסביר: "מי כמון יודע. הסבירו לי כי גלגליו של הקטר סובבים בעזרת הקיטור הנוצר על ידי הבערת הפחם. על הקטר מותקנים פנסים להאיר בחשיכה וצופר כדי להסיר מפריעים מן הדרך. כל אלה אינם נמצא בקרונות. בדקתי זאת בעצמי. החושב אתה כי מאן זהוה יצליח למכור לי כרטיס ולהושיבני בעגלה שלא תנוע ולא תזווע!" הרעים בקולו ולא יסף, ועיניו הגדולות התרחבו בתקווה, כי יירד הפקיד לסוף דעתו, יטפח על שכמו בחיבה של הערצה ויעניק לו כרטיס בתא הקטר.

חלף זאת רעד גופו של הפקיד מצחוק, וכל שעלה בידו להפטיר היה, "ווי". "ווי".

מבט התקווה בעיניו התחלף חיש בזעם כבוש שאיים להתפרץ, והפקיד לבש ארשת רצינית לפניו על אתר, והסביר: "אדוני. בכל קרון מותקן וו עשוי מתכת".

- **ומה** בכך? פלט הלה בקוצר רוח, "הוו מניע את הקרון?".

- **הוו** אינו מניע את הקרון. אבל הוא מחובר לקטר. כשהקטר נע קדימה, הקרון נע אחריו. **סע** לשלום אדוני".

היום זה כבר לא מה שהיה פעם. **אמת**, כל יהודי העומד בפני החלטה לקבוע עיתים לתורה, צריך להתניע את הקטר הפרטי שלו, לחממו ולצאת לדרך. אבל מיד הוא יגלה, כי התנועה רבה וגדולה, יהודים רבים מאד בכל העולם נמצאים בתנועה יומית בלתי פוסקת של לימוד הדף היומי. אף אחד אינו לבד. האווירה סוחפת. הקרונות נעים. אלפי מגידי שיעורים פרוסים בכל מקום להושיט יד לעזרה. רבבות רבבות יהודים יושבים בבתי המדרשות כתף אל כתף ומתחממים לאורה של תורה.

הקטר כבר נוסע, אם תרצה, גם בסין. **כן**, זה לא מכבר קיבלנו מכתב מרתק מיהודי בני ברק, המספר את המעשה הבא: **לכבוד** מאורות הדף היומי, שלום רב. **ברצוני** לספר לכם עד היכן מגיעה תפוצתו העולמית של לימוד הדף היומי על פני הגלובוס. **אחד** מידידי, איש יודע ספר (השם שמור במערכת), נזקק לנסוע למדינת סין לצורך עניין עסקי כלשהו. היעד היה העיר גֶ'נְגְ'זו' שבדרום מזרח המדינה. עיר בלתי ידועה לרוב בני האדם, אך יש בה תושבים כמעט כמו בכל מדינת ישראל. הפרט השעות בין ארצנו למקום האמור, זהה כמעט כמו בין ארצנו לארצות הברית (אך לצד השני). מדובר, איפוא, במקום מרוחק מאד, כמעט על גבול קו התאריך.

ידידי הנ"ל ששהה במקום גם ביום שבת קודש, נוכח לראות כי יהודים לא מעטים, שהוהים במקום לעסקי יבוא ויצוא, ארגנו לעצמם מקום תפילה ובו גם סעדו את סעודות השבת, והוא היה עמם.

דף עא/ב אביו ואמו חבושין

מתי בית דין כופים לקיים ברית מילה?

אל בעל התשב"ץ (שו"ת ח"ג סימן ח') נתגלגל ובא המעשה הבא.

תינוק נולד בב' באב, כך שהיה צריך למולו בתשעה באב, היום השמיני. ברם, עוד ביום הלידה הודיע אבי הבן, כי ידחה את קיום המצווה, רח"ל, כי ביום תשעה באב אין באפשרותו "לשמוח ולשמח בסעודת ברית המילה"... ניסו לסבר את אזניו, כי יתחיל לערוך את השולחנות והכלים בתשעה באב אחר הצהרים, ומיד בצאת הצום יישב לסעוד, אך מאום לא הועיל.

יום תשעה באב חלף, ותהום העיר. האב עמד בסירובו ולא מל את בנו ביום השמיני, אלא ביום לאחר מכן. רבני העיר שאלו את התשב"ץ אם יש להענישו או מה יש לעשות. הוא השיבם, כי את הנעשה אין להשיב, אך ברצונו לדון עמם במעשה, לא לפני שהוא יוצא חוץ נגד איש זה ודומיו אשר ביכרו "לעשות הנאת הכרס עיקר והמצווה טפלה לה".

ביום ברית המילה, כותב התשב"ץ, ראוי לכפותו לקיים את המצווה למול ביום השמיני, שהרי 'כופין על המצוות', אולם, לאחר שעבר היום השמיני אין לנדותו, כי לא מצאנו מקור להעניש אדם שביטל מצוות מילה ביום השמיני.

השאלה המתבקשת היא, האם ביום השמיני, בשעה שאביו מסרב למולו, היה על בית דין למול את התינוק. שהנה, במסכת קידושין (כט/א) מבואר, כי אם אין מי שימול את התינוק, מצווה על בית דין למולו, ולכאורה גם בתינוק זה יש לנהוג כן. ברם, התשב"ץ מוכיח מדברי רש"י בסוגייתנו, כי היכן שהאב לפנינו, ובהגיע היום השמיני אין האב מל את בנו, אין מצווה על בית דין למולו, כי כל מצוותם היא היכן שלבן אין אב או שהאב נמנע מקיום המצווה לגמרי, ולא היכן שנמנע מקיומה ביום השמיני.

שהנה, בגמרתנו מבואר, כי אב ואם הנמצאים בבית האסורים בערב פסח, ולהם תינוק ביום השמיני הזקוק למילתו, אלא שאינם יכולים למולו, הרי הם מנועים מאכילת קרבן פסח, לפי שמי שבנו ערל - אסור באכילת קרבן פסח. המקרה המדובר הוא, שבעודם בבית הסוהר שליח מטעמם שחט עבורם קרבן, כך שבליל הסדר, אם ישתחררו, יכולים הם לאכול. ברם, מאחר שבנם ערל, הם מנועים מאכילתו. רש"י מסביר בטעם הדבר, "ומצות מילה מוטלת עליהם ולא על אחרים". לכאורה, מדוע נחשבת המצווה כמוטלת עליהם ולא על אחרים? הן אינם יכולים לעשותה!

מכאן מוכיח התשב"ץ, כי החובה עוברת לבית דין רק במקרה שהאב אינו אמור לקיים את המצווה כלל, אך אם האב יכול לקיימה בשלב מסוים ואך ביום השמיני הוא נמנע מקיומה, המצווה אינה עוברת לבית דין.

ראוי לציין, כי הגה"ק בעל אבני נזר (שו"ת יו"ד סימן שי"ח), הרבה לתמוה על חידושו הנשגב של התשב"ץ, וכלשונו: "הדברים מרפסין איגרי" לומר שמצוות מילה בזמנה, שדוחה שבת, שאין בית דין מצווין על קיומה כלל" [עיי"ש שדחה את הראייה מרש"י].

האם בת כהן היא כהנת?

בתקופה זו לומדי הדף היומי עוסקים רבות בדינה של בת כהן לגבי אכילת תרומה, ובמאמר שלפנינו נתבשר מהודה של חקירה נפלאה על אודות הגדרת מעמדה של בת כהן בבית אביה. נידון זה העלה אחד מגדולי הדורות שעברו, רבי יהודה לייב בטלן, רבה של וילקומיר ושל דווינסק, שנתכנה כן על שום התמדתו הגדולה ופרישותו העצומה.

שאל נשאל רבי יהודה לייב (שו"ת זכר יהודה סימן ל"ז), על כשרותו של גט שנכתב בו בטעות כי אבי האשה הוא לוי, והוא לא היה לוי כלל. הלכה היא, כי טעות בשמו של האב אינה מעכבת את הגט, ואילו טעות בשם הבעל או האשה - מעכבת. לכאורה, אין הטעות שהתרחשה בגט זה קשורה לשם האשה, שהרי כאשר כותבים על אשה שהיא בת פלוני הכהן, אין הכוונה לציין שהיא "כהנת", אלא מתכוונים לכך שאביה הוא פלוני הכהן ואם כן אין זו אלא טעות לגבי מעמדו של האב בלבד, ואין עילה לפסול את הגט [עיי"ש שהכריע כן בפשטות, שהכוונה למעמדו של האב ולא שהבת היא נצר לשבט לוי או לכהונה].

אחד האורחים שהכיר, הכריז לאחר תפילת שחרית, בלא לשאול את פיו, כי הרב... ימסור שיעור בדף היומי בשעה ארבע אחר הצהרים.

לא המכריז, ולא ידידי שנכפתה עליו אמירת שיעור, לא שיערו כי אכן השיעור יתקיים וברוב עם... אולם, עובדה היא - חמשה עשר יהודים ישבו בשבת אחר הצהרים, אי שם בתוככי הענק הצהוב, ושמעו שיעור בדף היומי!!! להשלמת התמונה יש לציין, שלא היו להם לשומעים גמרות כלל, מלבד לידידי הנושא עמו את ספריו לכל אשר ילך. הללו שמעו שיעור בעל פה, וגם גילו השתתפות מדהימה!

חושבני שזהו שיעור הדף היומי הראשון שנאמר מאז ומעולם על אדמת סין, ואולי גם השיעור המזרחי ביותר בתבל...

בברכה
ד.א.

המעוניין לזכות את הרבים בסיפור מעניין, או בעובדה מרתקת שניתן ללמוד מהם מוסר השכל, מוזמן לפנות למערכת מאורות הדף היומי, ואנו נפרסם זאת בע"ה בטור זה. כתובתנו: ת.ד. 471 בני ברק. פקס: 03-570-67-93 דוא"ל: mendelson@meorot.co.il

בברכת התורה, העורך

פנינים

דף סה/ב אל תוכח לץ פן ישנאך הוכח לחכם ויאהבך

הוכחה בעדינות

כאשר הנך מוכיח חוטא, אלא תכנהו בכינויי גנאי, כמו 'לץ' וכדומה, שאז התוכחה לא תתקבל. כנהו בכינויי שבח, "הוכח לחכם" ואז יאהבך והתוכחה תתקבל... (ליקוטי בתר ליקוטי).

"התחברתי והרגשתי את מתיקות התורה"

בדרך, בבית, בעבודה, 24 שעות ביממה מתחברים לשיעור המרתק

להאזנה חייגו:

073-2951342

למסכת הנלמדת הקישו 1

בעלות שיחה רגילה

ברם, בתשובה מעניינת שכתב בנושא, הוא דן בדבר, האם בת כהן מוגדרת "כהנת" השייכת בקדושת הכהונה [אף על פי שאין חלים עליה איסורי כהונה, כהמנעות מטומאה], או שמא אינה שייכת לקדושת הכהונה כלל, כלהלן.

אכילת תרומה היא נחלתם של הכהנים בלבד, אך הכהנים מאכילים בתרומה את נשותיהם, עבדיהם ובהמותיהם, לפי שכל הנטפלים לכהונה רשאים לאכול תרומה. ברי, כי ישראלית שנישאה לכהן אינה נהיית כהנת. אכילתה בתרומה היא מפני שהיא נטפלת לבעלה הכהן.

לעומת זאת, בניו של הכהן אוכלים בתרומה לא מפני שהם נטפלים לאביהם, אלא לפי שהם עצמם כהנים. השאלה אותה יש לברר היא, מה בדבר בנותיו של הכהן. הן בהנשאן לישראל - פוסקות לאכול בתרומה. מה, איפוא, מעמדן של בנות כהן, האם הן מוגדרות כהנות, האוכלות תרומה בזכות עצמן, אלא שזכותן פוקעת בהנשאן לישראל, או שמא אוכלות הן אך בזכות אביהן, מפני שהן נטפלות אליו? [עיי"ש שהביא משמעויות רבות לכל צד].

וכי תאמרו מה נפקא מינא, יהא כך או כך, עיקר תאכל בתרומה!

ובכן, קיימת השלכה הלכתית פשוטה לגבי ברכה על אכילת תרומה. בגליון 419 הבאנו נידון, אם בת כהן האוכלת תרומה בבית אביה, תברך על אכילתה "אשר קידשנו בקדושתו של אהרן", כשם שאביה הכהן מברך.

אם בת כהן אוכלת בתרומה מפני שהיא נטפלת לאביה, אין טעם שתברך, שהרי היא עצמה לא התקדשה בקדושתו של אהרן. ברם, אם היא אוכלת מפני היותה כהנת, הרי התקדשה בקדושתו של אהרן ותברך.

ראוי לציין, כי הגר"ח קנייבסקי שליט"א כותב (דרך אמונה הלכות תרומות פרק ט"ו בציון ההלכה אות רי"ז), כי אף על פי שעבדו של כהן ואשת הכהן אינם מברכים, פשוט שבת כהן מברכת.

דף סה/ב מצוה על אדם שלא לומר דבר שאינו נשמע

שומעים כי אינו אומר...

שח רבי פנחס חיים קליין, רבה של סעליש:
אומרים עלי שבני עירי מצייתים לי בכל דבר. אכן כן, אינני אומר להם מה שיודע אני שלא ישמעו... (ליקוטי צבי).

דף סה/ב גדול השלום

שלום במרומי

כאשר באו לפני המהר"ם שיק ובקשו ממנו שישלים עם מרשיעי ברית מפני ש"גדול השלום", ענה ואמר: הלא נאמר גם "האמת והשלום אהבו" - קודמת האמת לשלום!...
זהו, הוסיף ופירש, מה שאנו מבקשים "עושה שלום במרומיו הוא יעשה שלום עלינו" שיערה עלינו שלום ממרומיו דווקא, שלום שהוא כולו אמת... (דברי יואל).

לעילוי נשמת

מרת **מאלה קייזמן** MALA KAZMAN ע"ה

ב"ר חיים זאב ז"ל נלב"ע י"ז בכסלו

תנצב"ה

הונצחה ע"י משפחת ריישר הי"ו
The Reischer family - ארה"ב

לעילוי נשמת

הרב **יחזקאל הרטמן** ז"ל

ב"ר שלום ז"ל נלב"ע י"ח בכסלו תשל"ז

תנצב"ה

נר ה'
נשמת
אדם

חוויה רוחנית מרגשת

ספרון חודשי ללימוד יומי קצר
בכל יום משנה אחת
הלכה אחת וקטע מהגמרא

לחודש התנסות חינם!

חייג עכשיו:

1-700-500-151

או שלח מייל לדוא"ל veten@meorot.co.il

